

*Гуртовенко Наталія Вікторівна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

м. Умань

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА ЯК КОМПОНЕНТА ЙОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Професійно важливі якості особистості зумовлюють формування та розвиток майбутнього професіонала. Успішність професійної діяльності визначається особистісними особливостями. В умовах сьогодення особливого значення набуває проблема формування діяльнісних та особистісних властивостей майбутнього психолога. Тому основна увага акцентується не тільки на підвищенні професійних якостей майбутнього психолога, але і професійною стійкістю, як здатності вирішувати проблемні ситуації у нестабільних та стресових ситуаціях.

Усвідомлення майбутнім психологом співвідношення вимог професії зі своїми особистісними властивостями спонукає до конструювання власної особистості в рамках професіоналізації і створює умови для конструювання себе як професіонала. Професіоналізм майбутнього фахівця – це не лише досягнення ним високих професійних результатів, продуктивність праці, але неодмінно і наявність психологічних компонентів – внутрішнього ставлення особистості до праці, стан її психологічних якостей. [2]

Професія психолога вимагає від свого представника, в першу чергу, цілеспрямованої особистісної роботи: робота над власними емоційними і змістовними проблемами, оволодіння певною культурою самоаналізу і рефлексії, усвідомлення в повному об'ємі своїх особистісних, моральних, когнітивних, культурних і глибинних цінностей, без співвідношення з якими практика психологічної допомоги не може бути професійною.

Проблему професійної стійкості особистості вперше сформулював К.К.Платонов, на думку якого професійна стійкість – це така властивість

особистості, в якій проявляється інтенсивність, дієвість і стійкість професійної спрямованості. [4]

На думку Г.Б.Варіної, формування професійної стійкості є одним із найважливіших компонентів підготовки майбутнього психолога, що може за запитом сучасного українського суспільства вирішувати низку різнопланових завдань різних галузях.[1]

Не дивлячись на різноманіття визначень поняття стійкості до стресу, представлених у науковій літературі, більшість дослідників сходиться на думці про те, що це комплексна властивість, риса особистості, обумовлена як зовнішніми, так і внутрішніми факторами, які у свою чергу не лише детермінують рівень стійкості особистості, а так само ефективність і результативність її діяльність в екстремальних умовах. Стійкість обумовлена наявністю властивостей і якостей особистості, найбільш значимими серед яких є: властивості темпераменту, окремі риси характеру, рівень тривожності, самооцінка, інтелектуальний рівень особистості.

Із вищесказаного можна узагальнити, що професійно-особистісна стійкість майбутнього психолога є інтегративною якісною характеристикою його як суб'єкта психологічної діяльності, що відображає високий рівень стабілізації ціннісних установок, емоційно-вольових процесів і станів.

На думку Є.М.Ковальчука, професійна стійкість означає відповідність мотивів і інтересів особистості реальному вмісту її праці. Якщо така відповідність спостерігається, людина успішно справляється з професійною діяльністю, менше втомлюється і дратується. На підставі цього можна говорити про психічну або психологічну активність особистості, що визначає її стійкість.[3]

В той же час, у своїх дослідженнях Л.М.Прудка стверджує, що саме адаптивні здібності є базовою характеристикою професійної стійкості, яка забезпечує загальну схильність до виконання майбутніх професійних обов'язків.

Дані отримані в ході теоретичного дослідження підтверджують припущення про можливість і доцільність розвитку професійної стійкості

майбутнього психолога як професійно важливої якості на етапі професіоналізації.

Література

1. Варіна В.Г., Гузь Н.В. Особливості дослідження когнітивного компонента професійної стійкості майбутнього практичного психолога в процесі навчання у ВНЗ. – Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.
2. Панок В.Г. Особистість практикуючого психолога. Психотерапевтична ситуація. Осн.практичної психології:Підручник/В.Г.Панок, Л.І.Уманець.-К.:Либідь, 1999.-428 с.
3. Пеньков В.Е. Профессионально-личностная устойчивость будущего учителя.-Белгород, 1998.-115 с.
4. Платонов К.К. Вопросы психологии труда.-М.: Медицина, 1970.-264 с.